

Tuusniemen kunnan osallistuminen vanhojen jätteiden hävittämiskustannuksiin

KH 19.02.2024 § 32
52/11.03.07/2024

Hannu ja Tuula Eronen ovat ostaneet Pekka Happoselta ja hänen sisareltaan kaksi määräalaa vuonna 2018 Tuusniemestä, osoitteesta Tuusniementie 137. Määräaloista on muodostettu Aavaranta -niminen kiinteistö (857-417-6-156).

Kaupantekohetkellä ostajien tiedossa on ollut, että kaupan kohteena olevalla kiinteistöllä on aikoinaan ollut puolustusvoimien (viestipataljoonan) henkilöstön asuntoja noin vuoteen 1945. Erosen kirjelmän mukaan noista ajoista on edelleen muistona kiinteistöllä ja sen lähialueilla olevat vanhat betonirakenteiset, massiiviset perustukset, jotka on rakennettu vuosituhatien vaihteessa rakennustekniikasta päätellen (raudoituksia ei ole käytetty).

Puolustusvoimien henkilöstön käytöstä vapautuneista asunnoista Tuusniemen kunta on tehnyt muinoin vuokrasopimuksen. Määräaikainen 50 vuoden pituinen vuokrasopimus on tullut voimaan 10.9.1946 ja se on päättynyt 9.9.1996. Asunnot ovat olleet vuokra-aikana kunnan vuokra-asuntoina.

Nyt Eroset ovat ryhtyneet rakennushankkeisiin omistamallaan kiinteistöllä. Eroset kertovat Tuusniemen kunnalle lähettämässään kirjelmässään, että he ovat törmänneet vakavaan ongelmaan. Kirjelmän mukaan Tuusniemen kunnan myötävaikutuksella maaperään on haudattu ilmeisesti kaikkien asunnoissa asuneiden asukkaiden tuottamat jätteet vuokra-aikana. Eroset kertovat raivanneensa lukuisia pienempiä jäteköjiä vanhojen kantojen juurilta, rinteistä jne. ja toimittaneet jätteet kustannuksellaan asianmukaisesti jätteiden vastaanottopisteisiin Tuusniemellä ja Kuopioon Jätekeskelle.

Syksyllä 2023 uusia istutuksia tehdessään Eroset ovat edelleen löytäneet uusia "jäteköjiä" ja myös suuren kaatopaikkakasan ilmeisesti vanhaan hiekanottoaikaan monttuun kasattuna ohuen sammalpeitteen alta. Kasassa oli täysi kuorma-autokuorma erinäistä jätettä hiekan sekaan kasattuna. Kasan pohjalle jäi vielä pienehkö määrä jätteitä, joita kaivurilla ei yletty pois ottamaan. Jätteet eivät olleet käytännössä juurikaan maastuneet, koska maaperä on hienoa hiekkaa jopa kymmenen metrin syvyyteen saakka, eikä vesi jää hiekkakerrokseen vaan painuu pohjaveteen sekä alempana olevaan Juojärveen.

Erosten erittelemiä löydettyjä jätteitä ovat mm;

- muovijätettä maitopusseista (vuosilta 1967–1976) muovipusseihin ja -astioihin
- lasijätettä (pulloja ja viinapulloja ehjinä ja rikottuina, rikottuja ikkunalaseja ja lasiastian palasia)
- vaarallisia akkuja rikkoontuneina ja maastoon vuotaneina
- vaarallisia paristoja todella paljon, joista on myös valunut kemikaaleja maastoon
- moottoreiden osia, polkupyörien, lastenrattaiden ym. välineiden runkoja ja osia
- vaatteita, kalastustarvikkeita, naruja jne.
- styroxin palasia, posliiniasiatica rikottuina

- hernekeittopurkkeja ja runsaasti erinäisiä metalli- ja lääkepurkkeja sekä vastaavaa talousjätettä.

Jätteet ovat säilyneet lähes maatumatta, joten niistä voi myös lukea tekstejä ja vuosilukuja. Pakkauksista voi myös määritellä niiden käyttöajankohdan, kuten maitopusseista, sipsipusseista ja löytyneistä kolikoista.

Suoritettujen toimenpiteiden ongelman ratkaisemiseksi

Eroset ovat poistaneet pienemmät jätekatköt kustannuksellaan aiemmin esitetyllä tavalla. Ison kaatopaikan raivaaminen toteutettiin varastorakennuksen maanrakennustöiden yhteydessä Tuusniemen Sora Oy:n toimesta kustannusten minimoimiseksi.

Erosten ehdotus Tuusniemen kunnan osuudeksi jätteiden hävittämisen kustannuksiin:

Suuresta määrästä ja hiekkaan sekoittumisesta johtuen jätteet jouduttiin ajamaan Jätekuukolle Kuopioon. Eroset esittävät, että kunta korvaa heille tästä aiheutuneet kustannukset:

- Jätekuukon jätteiden käsittelymaksu 3.459,30 € +alv

- Jätekuorman vaakamaksu 11,20 € +alv

- Jätteiden kuljetusmaksu 400 € +alv

Kustannukset yhteensä 3.870,50 € +alv eli verolliset kustannukset ovat 4.799,42 €

Perusteluinaan Eroset esittävät seuraavaa:

- A. Tuusniemen kunta on myötävaikuttanut jätteiden hautaamiseen vuokra-aikana maaperään kaivamalla kuoppia jätteille ja peittämällä niitä. Tästä me olemme saaneet kohteen naapureina asuneiden henkilöiden todisteet.
- B. Tuusniemen kunta vuokralaisena on myötävaikuttanut ja sallinut omien vuokralaistensa (maanomistajaan nähden alivuokralaisten) jätteiden hävittämisen vuokranantajan omistamalle kiinteistölle ilmeisesti ilman vuokranantajan lupaa.
- C. Jätteet on haudattu pohjavesialueelle. Kunnan vedenottamo on varsin lähellä ja meilläkin on oma vesikaivo, jossa veden laatu on erinomainen. mm. akuista ja pattereista liukenevat kemialliset aineet eivät voi jäädä maaperään.
- D. olemme omalta osaltamme tehneet mittavan osuuden pienempien jätekasojen hävittämisessä kustannuksellamme ja työpanoksellamme.
- E. Alue on mielestämme arvokas ja sen luontoarvoja, myös maaperän puhtautta on tarkoin kunnioitettava.
- F. Tuusniemen kunta osoittaa omalta osaltaan vastuullisuutta vuokra-aikana tapahtuneista virhevalinnoista.

Tuusniemen kunta on selvittänyt kunnan velvoitteita asian suhteen Kuntaliiton lakimieheltä.

Kuntaliiton vastauksen mukaan:

"Ennen jätelakia (1072/1993) oli jätehuoltolakia (673/1978), jossa on suunnilleen vastaavat roskaantumissäännökset ja vastuut niiden

puhdistamiskustannuksista kuin nykyään jätelaissa. Jos kyse on maaperän pilaantumisesta (esim. akut vuotaneet) jätelain 77 §:n ja jätehuoltolain 21 §:n soveltamista koskevan oikeuskäytännön mukaan vastuu myös ennen jätehuoltolain voimaantuloa (1.4.1979) saastuneen maa-alueen puhdistamisesta voi määräedellytyksin kuulua kiinteistön haltijalle (vuokralainen). Tätä koskee myös ympäristönsuojelulainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (113/2000) 22 §. Jolloin lakien muutosvaiheessa toiminnan jatkuminen ulottaa vastuun myös vanhempiin maaperän pilaantumisiin (saastumisiin).

Sitä vastoin roskaamiskieltoa ja siihen perustuvaa aiheuttajan, alueen haltijan tai kunnan vastuuta koskevat jätehuoltolain 32 ja 33 §:n säännökset, ja jotka jätelain 77 § huomioon ottaen voivat olla sovellettavissa myös jätelain tultua voimaan. Eli roskaantumistapauksissa vastuu voidaan ulottaa kuntaan esim. kaatopaikan osalta, vaikka kunta ei olisi roskaantunutta aluetta omistanut tai hallinnut vuoden 1978 jälkeen. Nythän kunta oli ilmeisesti ollut vuokranantajana 1946-1996. Jos kunta katsottaisiin tässä kiinteistön haltijaksi, niin vastuu roskaantumisesta olisi mahdollinen. Todellisia kiinteistön haltijoita ovat olleet vuokralaiset, jotka ovat mahdollisesti nyt siis myös roskaajia. Tässä jos mennään pitkälle, niin voisi vilkaista sen aikaisia vuokrasopimuksia. Onko kunta vastannut maanomistajalle vuokralaistensa toiminnasta vai toiminut vain vuokranantajan roolissa.

Joka tapauksessa kun roskaajat ovat jääneet tuntemattomiksi ja kunnalla on ollut tilanteessa jonkin asteinen tietoisuus (ehkä) ja vastuu vuokraisistaan (ehkä), niin kunnalla voidaan katsoa olevan asiassa viimekätinen vastuu. Jos alueella on ollut jo pitkään asemakaava, voidaan kiinteistön omistajalla olevan suurempi vastuu tuntemattomaksi jääneistä roskaantumisesta.”

Alueella ei ole asemakaavaa vaan 2006 hyväksytty kirkonkylän osayleiskaava.

Alueen/asuntojen vuokrasuhteiden todentaminen vanhoista asiakirjoista ei ole enää mahdollista, koska vuokrasopimusten säilytysaika on 10 vuotta vuokrasopimuksen päättymisestä. Toisin sanoen vuonna 1996 päättyneiden vuokrasopimusten säilytysaika on päättynyt jo vuonna 2006, eli jo 18 vuotta sitten.

Erosten kirjelmä on luonteeltaan vahingonkorvausvaatimus. Kunnan hallintosäännön 20 §:n mukaan kunnanhallitus muun muassa päättää vahingonkorvauksen myöntämisestä asiassa, jossa kunta on korvausvelvollinen yli 1000 euron vahingoissa.

Valmistelija

Tekninen johtaja Paula Rissanen, puh 0408206928
Kunnanjohtaja Timo Kiviluoma, puh. 0447209047

Kj:n päätösehdotus

Tuusniemen kunta korvaa Erosille alueen siivoamisesta aiheutuneet kustannukset seuraavasti:
- Jättekukon jätteiden käsittelymaksu 3.459,30 € +alv
- Jätetuorman vaakamaksu 11,20 € +alv
- Jätteiden kuljetusmaksu 400 € +alv
Kustannukset yhteensä 3.870,50 € +alv eli korvattavat verolliset kustannukset ovat yhteensä 4.799,42 €

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.